

Wij meenen derhalve te mogen concluderen:

a. dat Hand. 1 en 6 over de onder ons actuele vraag rechtstreeks niets zeggen. Evenmin Hand. 14:23, en Titus 1:5. Wat de Heilige Schrift daarover leert, moet langs anderen weg worden onderzocht (waarop we zoo aanstonds terugkomen);

b. dat wat in Hand. 1:5 v. wordt medegedeeld, de verkiezing betreft van een apostel, en dus niet geldt voor de verkiezing van ambtsdragers in de gemeente;

c. dat de aanwijzingen, die Hand. 1 en 6 bevatten, er pleiten voor het deelnemen der vrouwen aan de verkiezing dan tegen, wijl in zelfs bij de verkiezing door het lot vermeld wordt, dat Matthias „met gemeene toestemming tot de elf apostelen gekozen werd.“ Hand. 1:26, d.i.: „zij allen hebben deze goddelijke verkiezing voor goed gekend en aangenomen.“ Kantt; 26. volgens Hand. 6:5 de verkiezing der diakenen geschied is door „alde menigte“.

Wanneer de commissie zich in verband met Hand. 1 en 6 voorts op de Pinksterrede van Petrus beroept, dan meenen wij op grond van het bovenstaande dit beroep te moeten afwijzen. Zeker, deze apostel heeft in die rede „getoond het inzicht ontvangen te hebben in de geheel andere positie die de vrouw voortaan zou innemen, waar hij verklaart, dat nu de profetie van Joel vervuld is, dat God Zijnen Geest zou uitstorten op Zijne dienstknechten en dienstmaagden en dienstegevolge niet alleen de zonen maar ook de dochteren zouden profeteeren.“ Het is echter al heel vreemd, dat de commissie hierop laat volgen: „maar hij heeft hieruit niet afgeleid, dat aan de vrouw daarom gelijke rechten toekwamen als aan den man bij de verkiezing van ambtsdragers.“ Het spreekt toch van zelf, dat Petrus dit niet gedaan heeft: daar en toen was die verkiezing niet aan de orde. Veeleer zou kunnen worden gezegd: wanneer als vrucht van de uitstorting des Heiligen Geestes de veranderde positie der vrouw zelfs het meerdere, het profeteeren, medebrengt, dan volgt daaruit, dat hierin ook het mindere, het deelnemen aan de verkiezing, stilzwijgend ligt opgesloten. De bewering, waarmee de commissie dit gedeelte van haar Rapport besluit: „Integendeel, hij (n.l. Petrus) heeft dit werk (n.l. de verkiezing der ambtsdragers) aan de mannen alleen opgedragen“, moet dan ook al ten eenenmale ongegrond worden verworpen. Ware die juist, dan zou — op het standpunt der commissie, die met Hand. 1 meent te kunnen argumenteeren — in de kwestie, die ons bezighoudt, het laatste woord zijn gesproken. Ondanks deze apodictische uitspraak moet echter de commissie zelve later erkennen, dat „niet gezegd kan worden, dat het verlenen van stemrecht aan de vrouw met een stellige uitspraak van Gods Woord in strijd is“.

Men ziet, Ds Lindeboom loopt over het Schriftbewijs in deze niet heen.

Hij toetst het beroep, dat Deputaten op de Schrift deden, punt voor punt.

Hij komt echter tot een andere slotsom dan het Rapport.

Volgens hem laat de Schrift zich over deze materie niet rechtstreeks uit.

Maar het rapport kwam ook met zijdelingsche argumenten, gelijk men weet.

Het wijst op die uitspraken van Paulus, waarin de apostel het heeft over de plaats door God in Zijn scheppingsorde aan de vrouw toegekend en waaruit hij dan afleidt, welke plaats de vrouw in het kerkelijke leven heeft in te nemen.

Het konkludeert, dat die pleiten tegen het deelnemen der vrouw aan de verkiezing van ambtsdragers.

Ds Lindeboom kan echter ook dit niet toegeven.

In die teksten wordt z.i. „de vrouw bevolen, niet allen mannen, maar bepaaldelijk haren eigen man onderdanig te zijn. Zij staat niet onder den man, wie die ook zij; zij heeft zich niet overal en ten allen tijde naar den wil van elken man te schikken; maar zij staat onder den man, met wien zij gehuwd is. De apostolische vermaningen bedoelen, het huwelijk en het huisgezin te handhaven in zijn eigenaardig karakter“. Toch vloet ook uit de onderdanigheid van de vrouw aan haar eigen man niet voort, dat zij niet aan de kerkelijke stemming mag deelnemen. Immers, „er zijn in het gezin nog andere ondergeschiktheidsverhoudingen dan die tusschen man en vrouw“. Ook de kinderen zijn onderworpen aan de ouders. „Toch mag de inwonende zoon, die tot het Avondmaal werd toegelaten, zijn stem voor de verkiezing van ambtsdragers uitspreken, zoo goed als zijn vader“. Indien ondergeschiktheid de grond ware, waarop de vrouw niet mee mag stemmen, dan zou ook zulk een zoon tot de kerkelijke stembus niet mogen worden toegelaten. Wat de vrouw alleen verboden wordt is profeteeren en leeren. Tegenover het profeteeren wordt den vrouwen het zwijgen opgelegd. Dat wijl echter niet zeggen, dat zij in de kerk haar mond niet mogen openendoen. Zij mogen meezingen. Zij mogen het jawoord uitspreken bij openbare belijdenis of bij doop. (Hieraan zou nog kunnen worden toegevoegd: bij huwelijk). Door te leeren of te profeteeren zou de vrouw zich meerderheid aanmatiging boven den man. „Het „stemmen“ echter geschiedt schriftelijk en is niet als uitoefening van macht te verstaan.“

Dit alles leidt Ds Lindeboom tot de verklaring: „dat in de door de commissie aangevoerde teksten wel van profeteeren en leeren sprake is als ongeoorloofd aan de vrouw, maar van geen enkele andere werkzaamheid in de gemeente, dus ook niet van medewerking bij de verkiezing van ambtsdragers, zegt duidelijk, dat aan de scheppingsorde geen argument, zelfs geen wenk te ontleenen is tegen, veeleer juist wijl daarover gezwezen wordt, vóór die medewerking“.

Naar het oordeel van Ds Lindeboom moet deze kwestie dan ook langs anderen weg worden opgelost. Evenals b.v. bij den Kinderdoop heeft men hier te vragen naar de analogie der Heilige Schrift. En dan beroept hij zich op het ambt aller geloovigen.

Het ambt aller geloovigen komt ook toe aan de vrouw.

Zoo is het metterdaad. De geloovigen, allen en een iegelijk, hebben aan den Heere Christus en al Zijne schatten en gaven gemeenschap. Allen zijn zij Zijner zalving deelachtig, en daarom geroepen tot profetische, priesterlijke en koninklijke werkzaamheid. Allen moeten zij zich schuldig weten, hunne gaven ten nutte en ter zaligheid der andere lidmaten gewillig en met vreugde aan te leggen.

Van dit ambt spreekt onze Belijdenis in Art. 28. Met deze woorden: „En op dat dit beter mocht onderhouden worden“ — n.l. dat niemand, van wat staat of qualiteit hij zij, zich behoort op zichzelf te houden, maar dat alle geloovigen schuldig zijn zich bij de kerk te voegen, onderhoudende de eenigheid der kerk, enz. — „zoo is het ambt aller geloovigen, volgens het Woord Gods, zich af te scheiden van degenen, die niet van de kerk zijn, en zich te voegen tot deze vergadering, hetzij op wat plaats dat ze God gesteld heeft...“

In de dagen van de Afscheiding en van de Doleantie heeft niemand er aan gedacht, een vrouw die, terwijl haar man achterbleef, haar roeping toonde te verstaan, en zich wilde aansluiten bij hen, die de reformatie der kerk ter hand namen, met beroep op de scheppingsordinantie terug te wijzen. Integendeel, men verblifde er zich over, dat zij genade van God had ontvangen om haar ambt uit te oefenen. Moet het dan niet een inconsequentie worden geacht, dat de vrouw in buitengewone tijden wel reformatorisch mag optreden, maar dat men in den gewonen gang van het kerkelijke leven haar van het deelnemen aan de verkiezing van ambtsdragers uitsluit?

‘t Is waar, het „recht van approbatie“ wordt haar niet betwist. Onder ons staat vast, dat dit haar toekomt krachtens het ambt aller geloovigen. De Dordtsche Kerkorde moge dit ambt niet noemen, de bepaling, Art. IV, XXII, dat de kerkeraad bij de verkiezing van ambtsdragers de approbatie der gemeente heeft te vragen, is eene stilzwijgende erkenning van dit ambt. Van deze approbatie zegt prof. Dr. H. H. Kuyper (De Verkiezing voor het Ambt, blz. 45): „Daarom heeft de Gereformeerde Kerk altijd geëischt, dat de Kerkeraad de verkorenen aan de gemeente zou voorstellen en ieder het vrije recht zou hebben bezwaren tegen deze personen in te brengen. En eerst dan wanneer er geene wettige bezwaren waren ingebracht, kon de Kerkeraad tot eene bevestiging en in het ambtsetting der verkorenen overgaan. Deze toestemming, approbatie, goedkeuring door de gemeente is dus niet iets bijkomstigs, maar is hoofdzakelijk, is het fundament, waarop de wettigheid der verkiezing rust“.

De vraag dringt zich op: Indien het aan de vrouw vrijstaat, te trachten iemands verkiezing ongedaan te maken door het inbrengen van wettige bezwaren, waarom het haar dan niet geoorloofd zou zijn, door het uitbrengen van haar stem, iemands verkiezing te helpen bevorderen? Welke is toch de maatschappij, dien men aanlegt? Indien zij mee mag bouwen aan het fundament (de approbatie), waarom dan niet aan het gebouw, dat op dit fundament rust (de verkiezing)? Op welken grond wordt haar krachtens het ambt aller geloovigen wel het recht van approbatie, maar niet het stemrecht toegekend?

Of dan ons kerkelijk stemrecht uit het ambt aller geloovigen noodzakelijk voortvloeit en altijd moet voortvloeien, of het aan dit ambt inhaerent is? De Dordtsche Kerkorde neemt dit standpunt niet in. Zij spreekt in ‘t geheel niet van een recht tot deelneming aan de verkiezing der ambtsdragers, zoomin van de mannen als van de vrouwen. Volgens haar kan de kerkeraad ambtsdragers benoemen zonder vooraf de gemeente te hebben geraadpleegd. Of hij de gemeentelieden vooraf in de gelegenheid gesteld heeft hun stem uit te brengen, doet op zichzelf aan de wettigheid eener verkiezing niet af. Indien hij het echter noodig oordeelt, vooraf de gemeentelieden tot stemming op te roepen, dan kan hij dit alleen doen met beroep op het ambt aller geloovigen, waarin God hen stelde, en krachtens hetwelk zij geroepen zijn, hem te dienen met hun inzicht en met daadwerkelijken steun. Het ambt aller geloovigen moge niet altijd en onder alle omstandigheden het stemrecht medebrengen, de uitoefening van dit recht, indien die door den kerkeraad wordt verlangd, rust, evenzeer als de uitoefening en het recht van approbatie, op dit ambt. Indien nu de kerkeraad bij de oproeping der leden, om krachtens dit ambt hun stem uit te brengen, zich alleen richt tot de mannen, krenkt hij dan de vrouwen niet in haar ambt, dat zij toch evengoed bezitten als dezen?

Maar nu de vraag, waarvoor Deputaten door de Generale Synode van Utrecht werden geplaatst of invoering van vrouwenkiesrecht in verband met de tijdsomstandigheden wenschelijk alsmede voor den geestelijken welstand der kerk bevorderlijk is.

Hierop antwoordt hij als volgt:

‘t Ligt in den aard der zaak, dat deze vragen voor ons, die van oordeel zijn, dat de vrouw krachtens het haar door Christus verleende ambt van dit recht niet mag worden uitgesloten, geen vragen kunnen zijn.

De vrouw heeft dit recht, of ze heeft het niet. Heeft zij het, uit kracht van het haar verleende ambt, dan moet de kerk, welke ook de tijdsomstandigheden zijn, dit recht eenvoudig erkennen, en dan staat het eveneens vast, dat uitoefening van dit recht voor den geestelijken welstand der kerk bevorderlijk moet zijn.

Gaat het dus in ‘t algemeen niet aan, aan de tijdsomstandigheden motief te ontleenen om aan de vrouw dit recht te onthouden, in ‘t bijzonder moet worden afgewezen het verband, dat gelegd wordt tusschen „de onchristelijke emancipatie-beweging, die zich tegen de ordinantie Gods keert“ en het pleiten voor de mede-

werking der vrouwelijke kerkleden aan de verkiezing van ambtsdragers. Niet alleen heeft de z.g. emancipatie-zucht slechts in zich eenige gelijkenis met den eisch om de vrouwelijke kerkleden niet langer van die medewerking uit te sluiten, wijl die eisch uit een gansch ander beginsel opkomt en een gansch ander doel heeft, maar ook wordt die eisch juist gesteld op grond van de ordinantie Gods, gelijk die uitkomt in de roeping der vrouw tot het ambt aller geloovigen.

Na er nog op gewezen te hebben, dat de kerk meermalen tot verandering van inzicht werd geleid b.v. inzake de slavernij en de wijziging in art. 36 en dat men dus niet redeneeren mag: de vrouw mocht tot nog toe nooit medestemmen, ergo mag het ook in het vervolg niet, besluit hij:

Het bovenstaande saamvattende meen ik derhalve te mogen vaststellen:

1. dat de Heilige Schrift geen enkel voorbeeld bevat van, en evenmin eenigen wenk of gebod met betrekking tot de in onze Gereformeerde Kerken gebruikelijke wijze van verkiezen van ambtsdragers;

2. dat, voorzover de Heilige Schrift mededeelingen geeft aangaande de medewerking der gemeentelieden bij de verkiezing van ambtsdragers, deze over de in geding zijnde vraag rechtstreeks niets zeggen;

3. dat uit die mededeelingen zijdelings eer te besluiten is tot een deelnemen der vrouw aan die verkiezing dan tot het tegendeel;

4. dat uit de aanwijzingen, die de Heilige Schrift geeft aangaande de plaats en taak der vrouw in het midden der gemeente, in verband met de orde bij de schepping ingesteld voor de verhouding van man en vrouw, wel duidelijk blijkt de onbevoegdheid der vrouw om te profeteeren en te leeren, maar dat daaraan geen argument te ontleenen is tegen, veeleer voor hare medewerking aan de verkiezing;

5. dat een rechtstreeks antwoord op de vraag, of ook de vrouw tot die medewerking is geroepen, alleen uit de analogie der Heilige Schrift kan worden afgeleid;

6. dat het ambt aller geloovigen niet alleen aan den man toekomt, maar ook aan de vrouw, daar zij evenzeer de zalving van Christus deelachtig is;

7. dat — waar de vrouw krachtens dit ambt het recht van approbatie mag en moet uitoefenen — er geen enkele grond is aan te geven, waarop de uitoefening van hare ambtelijke roeping tot deze approbatie zou moeten worden beperkt;

8. dat de medewerking der vrouw aan de verkiezing van ambtsdragers, juist omdat zij in het ambt aller geloovigen staat, niet maar geoorloofd, doch vanzelfsprekend moet worden geacht;

9. dat het uitsluiten der vrouw van die medewerking te beschouwen is als een miskenning en krenking van hare ambtelijke roeping; en

10. dat de kerken deswege geroepen zijn, aan deze uitsluiting een einde te maken, niet door „toekennening van het kiesrecht aan de vrouw“, maar door erkenning van het recht, dat zij krachtens het haar door Christus verleende ambt bezit, om aan de verkiezing van ambtsdragers in Zijne gemeente mede te werken.

Men zal ons toestemmen, dat er ook in deze Memorie heel wat studie zit.

— Nog buitengaats.

Eenigen tijd geleden gaven wij een overzicht van wat op het Synodale Agendum van Groningen redelijkerwijze verwacht kon worden.

Wij verklappen geen geheim, wanneer wij zeggen, dat er alle uitzicht op bestond, dat de meeste van die rapporten gereed zouden komen.

Evenwel blijkt nu, dat men wel bijna, maar niet geheel gereed is.

Er zouden nog een paar maanden mee heengaan vóór men zijn arbeid bij de kerken kon inleveren.

Maar een paar maanden kan het vóór de Synode niet meer lijden.

Eén van de rapportenschepers ligt zoo goed als vóór de haven.

Doch het kan er niet meer inkomen.

Het zal nu nog eenige jaren buitengaats moeten blijven.

Zoo krijgen we dan — er ligt geenerlei gering-schatting in voor den arbeid der betrokken Deputaten — op de Synode van Groningen hoofdzakelijk „kleinged“.

Persoonlijk betreuren wij dit zeer.

Waar alles in onzen tijd snel leeft, kunnen onze Synodes zich niet de weelde veroorloven om langzaam te leven.

Vergaderde onze Synode elk jaar, gelijk indertijd door Dr. Kuyper wenschelijk werd geacht, alhoewel niet goed mogelijk om de kosten, zoo kon er wel eens een kleinged-Synode tusschen doorloopen.

Maar waar zij slechts om de drie jaar samen-komen, mag o.i. het groote werk niet telkens verschoven.

Van Leeuwarden af gaat het nu in een eenparig verdraagde beweging.

Natuurlijk denken wij er niet aan om iemand, wie dan ook, te beschuldigen.

Redenen ter verontschuldiging — wij wezen er reeds vroeger op — zijn er in overvloed.

Dat neemt echter niet weg, dat wij dezen gang van zaken bejammeren.

Misschien kan de Synode van Groningen iets doen ter bespoediging.

Op één euvel legden wij reeds den vinger; dat er te veel dezelfde Deputaten benoemd worden voor verschillende aangelegenheden.

HEPP.